

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN THỊ HÀ

RÈN LUYỆN KĨ NĂNG TỰ HỌC CHO HỌC SINH
TRONG DẠY HỌC PHƯƠNG PHÁP TỌA ĐỘ TRONG KHÔNG GIAN

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

THÁI NGUYÊN – 2020

ĐẠI HỌC THÁI NGUYÊN
TRƯỜNG ĐẠI HỌC SƯ PHẠM

NGUYỄN THỊ HÀ

RÈN LUYỆN KĨ NĂNG TỰ HỌC CHO HỌC SINH
TRONG DẠY HỌC PHƯƠNG PHÁP TỌA ĐỘ TRONG KHÔNG GIAN

Ngành: Lý luận và Phương pháp dạy học bộ môn Toán
Mã số: 8140111

LUẬN VĂN THẠC SĨ KHOA HỌC GIÁO DỤC

Người hướng dẫn khoa học: TS. Trần Luận

THÁI NGUYÊN – 2020

LỜI CAM ĐOAN

Tác giả xin cam đoan luận văn “*Rèn luyện kỹ năng tự học cho học sinh trong dạy học phương pháp tọa độ trong không gian*” là công trình nghiên cứu riêng của tác giả. Các kết quả nghiên cứu và các số liệu nêu trong luận văn là hoàn toàn trung thực và chưa từng được tác giả công bố trong bất kỳ công trình nào khác trước đó.

Thái nguyên, tháng 6 năm 2020

Tác giả

Nguyễn Thị Hà

CHỮ KÍ XÁC NHẬN

KHOA CHUYÊN MÔN

NGƯỜI HƯỚNG DẪN

TS Trần Luận

LỜI CẢM ƠN

Lời đầu tiên trong luận văn này, tác giả xin trân trọng cảm ơn các thầy cô giáo của Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên đã nhiệt tình giảng dạy, hết lòng giúp đỡ tác giả trong suốt quá trình học tập và nghiên cứu.

Đặc biệt, tác giả xin bày tỏ lòng biết ơn sâu sắc tới TS. Trần Luận – người đã trực tiếp hướng dẫn và tận tình chỉ bảo tác giả trong suốt quá trình nghiên cứu, thực hiện đề tài này.

Tác giả xin chân thành cảm ơn Ban giám hiệu, các thầy cô giáo và các em học sinh Trường THPT Phổ Yên – Thái Nguyên đã tạo điều kiện thuận lợi cho tác giả trong quá trình thực hiện thực nghiệm sư phạm góp phần hoàn thiện luận văn.

Cùng với đó là sự quan tâm, giúp đỡ của bạn bè, đồng nghiệp, của các bạn trong lớp Cao học Lý luận và Phương pháp giảng dạy bộ môn Toán K26 Trường Đại học Sư phạm Thái Nguyên. Đặc biệt, gia đình tôi là nguồn động viên cổ vũ to lớn đã tiếp thêm sức mạnh cho tác giả trong suốt những năm học tập và thực hiện đề tài.

Mặc dù đã cố gắng, tuy nhiên luận văn không tránh khỏi những thiếu sót. Tác giả mong được nhận những ý kiến đóng góp quý báu của các thầy cô và bạn bè.

Thái nguyên, tháng 6 năm 2020

Tác giả

Nguyễn Thị Hà

MỤC LỤC

	Trang
TRANG BÌA PHỤ	i
LỜI CAM ĐOAN	ii
LỜI CẢM ƠN	iii
MỤC LỤC	iv
QUY ƯỚC VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN	v
MỞ ĐẦU	1
1.1 Lí do chọn đề tài	1
1.2 Mục đích nghiên cứu	2
1.3 Đối tượng nghiên cứu	2
1.4 Nhiệm vụ nghiên cứu	2
1.5 Phương pháp nghiên cứu	3
1.6 Giả thuyết khoa học	3
1.7 Giới hạn và phạm vi nghiên cứu	3
1.8 Cấu trúc của luận văn	4
Chương 1. CƠ SỞ LÝ LUẬN VÀ THỰC TIỄN	5
1.1 Tổng quan vấn đề cần nghiên cứu	5
1.2 Một số quan niệm về tự học	6
1.2.1 Khái niệm tự học	6
1.2.2 Các hình thức tự học	9
1.3 Kỹ năng và phân loại các nhóm kỹ năng	10
1.3.1 Kỹ năng	10
1.3.2 Kỹ năng tự học Toán	12
1.3.3 Phân loại kỹ năng học tập	13
1.4 Một số kỹ năng cần và có thể rèn luyện kỹ năng tự học phương pháp tọa độ trong không gian cho học sinh lớp 12	25
1.5 Sự hình thành kỹ năng	25

1.6 Các bước rèn luyện kỹ năng tự học	27
1.7 Các yếu tố ảnh hưởng tới quá trình tự học.....	28
1.8 Thực trạng dạy học bộ môn Toán theo hướng tự học ở trường trung học phổ thông.....	32
1.9 Một số nội dung về phương pháp tọa độ trong không gian chương III sách giáo khoa Hình học 12 ban cơ bản.....	33
1.9.1 Mục đích chương	33
1.9.2 Nội dung và phân phối chương trình	34
Kết luận chương 1	35
Chương 2. MỘT SỐ BIỆN PHÁP RÈN LUYỆN KỸ NĂNG TỰ HỌC CHO HỌC SINH TRONG DẠY HỌC PHƯƠNG PHÁP TỌA ĐỘ TRONG KHÔNG GIAN	36
2.1 Các định hướng xây dựng biên pháp	36
2.2 Một số biện pháp rèn luyện kỹ năng tự học cho học sinh trong dạy học phương pháp tọa độ trong không gian	36
2.2.1 Khai dậy hứng thú học tập.....	36
2.2.2 Rèn luyện một số kỹ năng cơ bản phục vụ cho quá trình tự học của học sinh.....	38
2.2.3 Kết nối giờ học trên lớp với việc tự học ở nhà	61
2.2.4 Xây dựng tài liệu tự học Toán có hướng dẫn, hướng dẫn học sinh tìm sách và tài liệu tham khảo	63
Kết luận chương 2	67
Chương 3. THỰC NGHIỆM SƯ PHẠM.....	69
3.1 Mục đích thực nghiệm sư phạm.....	69
3.2 Nhiệm vụ thực nghiệm.....	69
3.3 Phương pháp thực nghiệm	69
3.4 Tổ chức thực nghiệm.....	70
3.4.1 Đối tượng thực nghiệm sư phạm.....	70

3.4.2 Kế hoạch thực nghiệm	70
3.4.3 Tiến hành thực nghiệm.....	70
3.5 Đánh giá thực nghiệm	98
3.5.1 Nội dung thực nghiệm vòng 1.....	98
3.5.2 Nội dung thực nghiệm vòng 2.....	103
Kết luận chương 3	106
KẾT LUẬN.....	108
TÀI LIỆU THAM KHẢO	109

QUY ƯỚC VIẾT TẮT TRONG LUẬN VĂN

VIẾT ĐẦY ĐỦ

Giáo viên

Học sinh

Sách giáo khoa

VIẾT TẮT

GV

HS

SGK

MỞ ĐẦU

1.1 Lí do chọn đề tài

Theo công văn số 5842/BGDĐT – VP ngày 1/9/2011 về việc hướng dẫn điều chỉnh nội dung dạy học giáo dục phổ thông theo hướng tinh giản để dạy học và phù hợp với chuẩn kiến thức kĩ năng, phù hợp với thời lượng dạy học và điều kiện thực tế của nhà trường. Yêu cầu đặc biệt quan trọng nhất là để đồng bộ những điều chỉnh về nội dung dạy học, đổi mới phương pháp dạy học, hình thức tổ chức dạy học, phương pháp kiểm tra, đánh giá kết quả học tập của học sinh, Bộ đưa ra yêu cầu: *“Chú trọng rèn luyện cho học sinh phương pháp tự học, tự nghiên cứu sách giáo khoa để tiếp nhận và vận dụng kiến thức mới thông qua giải quyết nhiệm vụ học tập đặt ra trong bài học”*. Giảng dạy theo cách này nhằm đáp ứng yêu cầu của mục tiêu giáo dục đổi mới theo tinh thần Nghị quyết số 29 của BCHT.Ư Đảng khóa XI: *“Chuyển từ phương pháp dạy học theo lối truyền thụ một chiều sang dạy học các cách vận dụng kiến thức, rèn luyện kĩ năng, hình thành năng lực và phẩm chất”*.

Hình thức dạy học này dành nhiều thời gian trên lớp cho học sinh luyện tập, thực hành, trình bày, thảo luận, bảo vệ kết quả học tập của mình. Giáo viên tổng hợp, nhận xét, đánh giá, kết luận để cho học sinh tiếp nhận và vận dụng.

Cũng theo thông tư 32/2018/TT – BGDĐT ngày 26/12/2018 về việc ban hành Chương trình giáo dục phổ thông mới, chương trình được xây dựng theo mô hình phát triển năng lực, giúp học sinh hình thành và phát triển những phẩm chất và năng lực mà nhà trường và xã hội kì vọng. Trong đó các năng lực cốt lõi cho học sinh là: năng lực chung bao gồm: *năng lực tự chủ và tự học, năng lực giao tiếp và hợp tác, năng lực giải quyết vấn đề và sáng tạo*, năng lực chuyên môn và năng lực đặc biệt thông qua nhiều phương pháp giáo dục khác nhau.

Trong thực tế giảng dạy bộ môn toán ở trường phổ thông, kĩ năng vận dụng kiến thức vào các bài toán cụ thể, việc học sinh tự nghiên cứu ở trường, cũng như ở nhà là một vấn đề đặt ra rất quan trọng. Nhà trường phổ thông

không thể cung cấp cho học sinh một vốn liếng tri thức trong suốt cả cuộc đời, mà chỉ cung cấp một nhân lõi nào đó các tri thức cơ bản. Nhà trường phổ thông là nơi giúp học sinh phát triển các hứng thú, năng lực nhận thức, cung cấp cho họ những kỹ năng cần thiết của việc tự học. Trong phương pháp học thì quan trọng nhất là phương pháp tự học, phương pháp này là cầu nối giữa học tập và nghiên cứu khoa học. Nếu rèn luyện được cho học sinh có được phương pháp, kỹ năng, thói quen tự học, biết linh hoạt vận dụng những kiến thức đã học vào thực tiễn thì sẽ tạo ra cho các em học sinh có lòng ham học, trang bị đầy đủ kỹ năng để các em dễ dàng thích nghi với cuộc sống khi bước vào đời.

Chương trình môn Toán lớp 12 hiện nay phần “*Phương pháp tọa độ trong không gian*” là một trong các phần quan trọng, chiếm thời lượng lớn và là sự tiếp nối của phương pháp tọa độ trong mặt phẳng ở lớp 10. Ngoài ra phần kiến thức này có rất nhiều câu hỏi trong đề thi môn Toán trung học phổ thông Quốc gia. Tuy nhiên vì lượng kiến thức nhiều, bài tập thì cần phải tổng hợp nhiều kỹ năng nhất là các bài toán ở mức vận dụng nên đa số học sinh khó khăn khi học chủ đề này.

Chính vì các lý do trên nên tôi đã chọn đề tài: *Rèn luyện kỹ năng tự học cho học sinh trong dạy học phương pháp tọa độ trong không gian.*

1.2 Mục đích nghiên cứu

Đề xuất một số biện pháp nhằm rèn luyện kỹ năng tự học của học sinh lớp 12 trong dạy học phương pháp tọa độ trong không gian nhằm nâng cao chất lượng học môn Toán .

1.3 Đối tượng nghiên cứu

Đối tượng nghiên cứu là quá trình dạy học phần “*Phương pháp tọa độ trong không gian*” cho học sinh lớp 12.

1.4 Nhiệm vụ nghiên cứu

- Nghiên cứu cơ sở lý luận và thực tiễn liên quan liên quan đến vấn đề tự học và việc dạy học phần nội dung đã nói ở trên.